

La vaca cega

D'un cop de roc llançat amb massa traça, / el vailet va buidar-li un ull

Saber què hi havia rere la seva obra. Contextualitzar matisos per donar encara més força als versos. La Diputació de Barcelona (<http://www.diba.cat/>) ha publicat *Joan Maragall: Carnets de Viatge* (http://www1.diba.cat/uliep/1stDetall_Publicacions.asp?Opener=Libreria&ID=47189). L'autora, Glòria Casals, ens transporta als espais en què transita l'univers del poeta, nascut a Barcelona el 10 d'octubre del 1860, on va morir el 20 de desembre del 1911. N'ha fet, del llibre, una mostra representativa d'una època i una oportunitat per recórrer l'ànima de l'escriptor. Llegim, de la mà de Casals, com va néixer un dels poemes més importants de Maragall: *La vaca cega*.

alademosca il·lustració

Sortint de Sant Joan de les Abadesses en direcció a Camprodon per la C-26, a un parell de quilòmetres, trobarem la masia i la font del Cubilà, l'escenari del poema *La vaca cega*. Segons la

transcripció que Joan Alavedra va fer d'una conversa amb Clara Noble [la dona de Joan Maragall] al setmanari *Mirador* el 5 de setembre de 1935, l'agost de 1893, una colla d'amics i familiars eren a la font del Cubilà quan va aparèixer, amb pas insegur i estrany, una vaca:

«Tothom va alçar-se i va fugir. El meu marit va quedar-se. ¡Era la vaca cega! Va beure aigua i Maragall va parlar amb un vailet que «d'un cop de roc llençat amb massa traça va desfer-li un ull». Arribant a casa, va entrar de dret al despatx [s'estaven a casa d'un cosí], va tancar-s'hi, i en sortir-ne, duia la poesia a la mà. Pocs dies després, trametia aquesta còpia al seu bon amic Soler i Miquel.»

En la carta a Soler i Miquel [agost 1893] després de fer-li un seguit de reflexions mig físiques (sobre les dones) mig metafísiques (també sobre les dones) Maragall escriu:

«lo que llegireu a l'altra plana, [...] si ho haguéssiu vist de debò com jo, us hauria impressionat tant com a mi.»

Maragall va incorporar el poema a la sèrie de les tres *Pirinenques* del seu primer llibre, *Poesies* (1985). Hi destaca l'actitud del poeta davant l'animal i, sobretot, la funció dramàtica del vers, això és, que les inflexions, els accents i el ritme estan completament al servei dels sentits i de les emocions:

La vaca cega

Topant de cap en una i altra soca,
avançant d'esma pel camí de l'aigua,
se'n ve la vaca tota sola. És cega.
D'un cop de roc llençat amb massa traça,
el vailet va buidar-li un ull, i en l'altre
se li ha posat un tel: la vaca és cega.
Ve a abeurar-se a la font com ans solia,
mes no amb el ferm posat d'altres vegades
ni amb ses companyes, no; ve tota sola.
Ses companyes, pels cingles, per les comes,
el silenci dels prats i en la ribera,
fan dringar l'esquellot, mentres pasturen
l'herba fresca a l'atzar... Ella cauria.
Topa de morro en l'esmolada pica
i recula afrontada... Però torna,
i baixa el cap a l'aigua, i beu calmosa.
Beu poc, sens gaire set. Després aixeca
al cel, enorme, l'embanyada testa
amb un gran gesto tràgic; parpelleja
damunt les mortes nines i se'n torna
orfe de llum sota del sol que crema,
vacil·lant pels camins inoblidables,
brandant llànguidament la llarga cua.

Il·lustració: alademosca il·lustració

Joan Maragall, Carnets de Viatge

(http://www1.diba.cat/uliep/lstDetall_Publicacions.asp?Opener=Libreria&ID=47189)

© Glòria Casals

© de les il·lustracions: alademosca il·lustració

© Diputació de Barcelona, 2010